

4. Analytická část

4.1. Nemocensky pojištěné osoby

Základním ukazatelem, ke kterému se vztahují údaje o pracovní neschopnosti, je ukazatel průměrného počtu nemocensky pojištěných osob.

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob – ukazatel udává průměrný počet osob, které jsou povinně či dobrovolně nemocensky pojištěné podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Zahrnuje všechny osoby, které byly alespoň po jeden den vykazovaného období nemocensky pojištěné. Do průměrného počtu nemocensky pojištěných nejsou započtení vojáci z povolání a příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.

V případě více překrývajících se pojistných vztahů pojištěnce v rámci jednoho zaměstnavatele a jedné mzdové účtárny se započítává pojištěnec pouze jedenkrát. V ostatních případech je pojištěnec započítáván tolikrát, kolik má pracovních vztahů.

Způsob výpočtu:

$$\text{Průměrný počet nemocensky pojištěných osob} = \frac{\text{počet dní nemocenského pojištění jednotlivých pojištěných osob ve vykazovaném období}}{\text{počet kalendářních dní ve vykazovaném období}}$$

Průměrný počet nemocensky pojištěných za rok 2017 činil celkem 4 671,8 tis. osob, z čehož 50,7 % tvořili muži a 49,3 % ženy. Oproti roku 2016 průměrný počet pojištěnců vzrostl o 2,2 %, tj. o 100,5 tis. osob. Průměrný počet nemocensky pojištěných mužů meziročně stoupl z 2 328,5 tis. osob na 2 370,0 tis. osob (tj. o 1,8 %). Meziroční nárůst průměrného počtu nemocensky pojištěných žen byl výraznější než u mužů, a to z 2 242,8 tis. osob na 2 301,8 tis. osob (tj. o 2,6 %).

Průměrný počet dobrovolně nemocensky pojištěných osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) v roce 2017 činil 89,7 tis. osob. Z tohoto počtu bylo 60,5 % mužů a 39,5 % žen.

Zatímco počet nemocensky pojištěných zaměstnanců v posledních pěti letech postupně roste, u dobrovolně nemocensky pojištěných OSVČ klesající tendenci vystřídal v posledních třech letech stagnace počtu pojištěnců.

Celkový průměrný počet nemocensky pojištěných osob se v posledním desetiletí zvýšil o 74,8 tis. osob (tj. o 1,6 %), z toho počet mužů klesl o 65,1 tis. osob, naopak počet žen stoupl o 139,9 tis. osob.

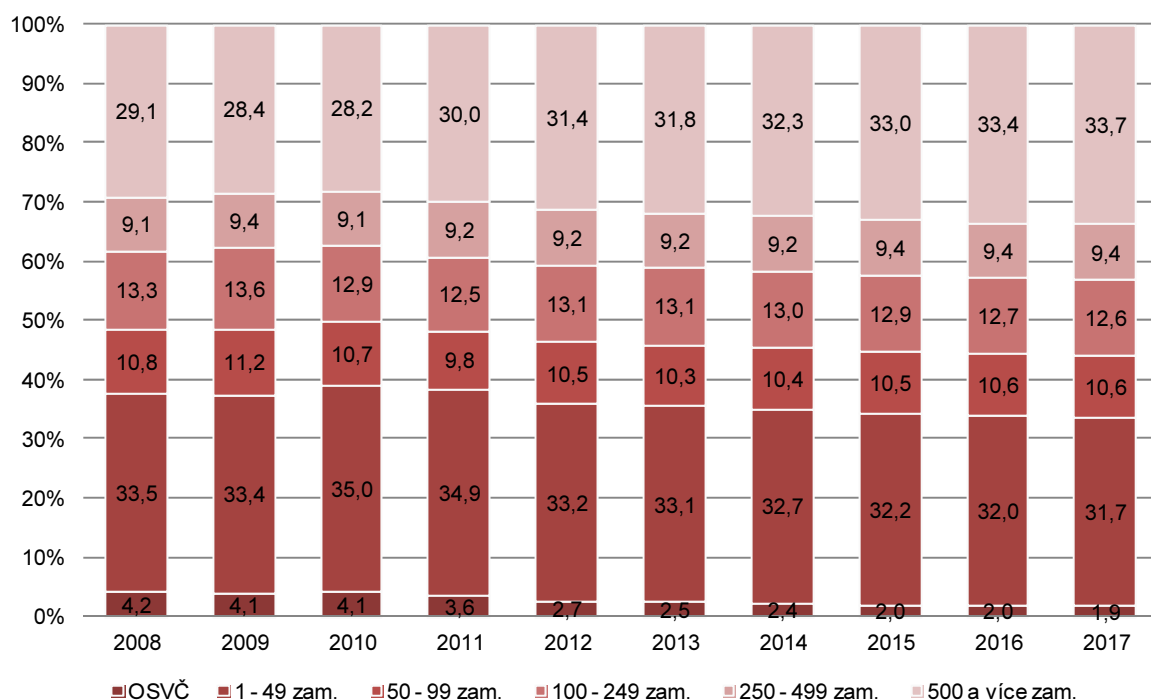
Nejvyšší průměrný počet nemocensky pojištěných v roce 2017 hlásí hl. m. Praha, a to 1 261,2 tis. osob, což představuje 27% podíl na republikové hodnotě. Tento vysoký podíl je zapříčiněn zejména skutečností, že data v krajském třídění jsou zpracována podle sídla zaměstnavatele, resp. jeho mzdové účtárny, a není výjimkou, že velký počet firem má své sídlo v Praze a působí v jiných regionech či dokonce republikově. Svou roli zde bezesporu sehrála i dojíždka Středočechů za prací do hlavního města, o čemž svědčí až čtvrtá příčka Středočeského kraje s 439,9 tis. nemocensky pojištěných osob (9,4% podíl). Druhé a třetí místo obsadily Jihomoravský kraj s 494,5 tis. pojištěnců (10,6% podíl) a Moravskoslezský kraj s 468,7 tis. pojištěnců (10% podíl).

Nejvíce nemocensky pojištěných osob měli v roce 2017 zaměstnavatelé s 500 a více zaměstnanci – 1 576,1 tis. osob (33,7% podíl na republikové hodnotě), následováni zaměstnavateli s 1 – 49 zaměstnanci – 1 482,3 tis. pojištěnců (31,7% podíl).

Tab. 1.1 – Nemocensky pojištěné osoby v letech 2007 – 2017 (v tis. osobách)

Rok	Průměrný počet nemocensky pojištěných osob (v tis.)								
	Celkem	z toho		Celkem zaměstnanci	z toho		Celkem OSVČ	z toho	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
2007	4 597,0	2 435,1	2 161,9	4 390,0	2 294,0	2 096,0	207,0	141,1	65,9
2008	4 572,4	2 423,8	2 148,6	4 381,0	2 293,0	2 088,0	191,4	130,8	60,7
2009	4 253,1	2 234,1	2 019,0	4 079,2	2 121,5	1 957,7	173,9	112,6	61,3
2010	4 311,0	2 234,1	2 076,8	4 132,8	2 121,9	2 010,9	178,2	112,2	66,0
2011	4 211,5	2 148,4	2 063,2	4 061,8	2 053,8	2 008,0	149,7	94,6	55,2
2012	4 471,9	2 281,4	2 190,5	4 366,2	2 216,3	2 149,9	105,7	65,1	40,6
2013	4 440,3	2 260,7	2 179,6	4 331,2	2 194,2	2 136,9	109,2	66,5	42,7
2014	4 464,1	2 272,9	2 191,2	4 358,3	2 207,8	2 150,6	105,7	65,1	40,6
2015	4 507,0	2 301,3	2 205,7	4 417,6	2 252,8	2 164,8	89,4	48,5	40,9
2016	4 571,3	2 328,5	2 242,8	4 481,8	2 273,5	2 208,3	89,5	55,0	34,5
2017	4 671,8	2 370,0	2 301,8	4 582,2	2 315,8	2 266,4	89,7	54,2	35,4

Zdroj: ČSÚ

Graf 1.1 – Struktura nemocensky pojištěných osob podle velikosti podniku v letech 2008 – 2017 (v %)

Zdroj: ČSÚ

Průměrný počet nemocensky pojištěných mladistvých – ukazatel udává průměrný počet nemocensky pojištěných osob mladších než 18 let (viz § 350 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů).

Způsob výpočtu:

Průměrný počet nemocensky pojištěných mladistvých = počet dní nemocenského pojištění jednotlivých pojištěných mladistvých ve vykazovaném období / počet kalendářních dní ve vykazovaném období.

Počet mladistvých (tj. nemocensky pojištěných osob do 18 let) na celkovém počtu nemocensky pojištěných meziročně vzrostl z 8,8 tis. osob v roce 2016 na 11,0 tis. osob v roce 2017 a jejich podíl na celkovém počtu nemocensky pojištěných se meziročně zvýšil z 0,19 % na 0,24 % (tj. o 0,05 p. b.).